

Juhász Attila: Dunafüredi emlék

Huff Zalán Bendegúz: A zene öröme

Szabó Gábor: A képviselő naplója

IX. ÉVF. 86. SZÁM 2021. SZEPTEMBER

Százhalom

ÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI, KÖZÉLETI FOLYÓIRAT

Oltárünnep az óvárosban

Foto: Pap Miklós

A TARTALOMBÓL: Juhász Attila: Azok az '50-es évek – Dunafüredi emlék • Szabó Gábor: A képviselő naplója • Huff Zalán Bendegúz: A zene öröme • Gólyahír: Anya, megértettem a történet lényegét • Múzeumi séta: A kőfej titka • Rácz Laci igaz történetei • Történetünk története: Historia Domus

Az ORSZÁGOS KÖNYVTÁRI NAPOK 2021.

rendezvényei

a SZÁZHALOMBATTAI

HAMVAS BÉLA VÁROSI KÖNYVTÁRBAN

október 6. 17 óra – PESTISTŐL COVIDIG – Járványok Battán és környékén
Lehoczki Zsuzsanna helytörténész előadása

október 7. 17 óra – ONLINE KVÍZMŰSOR Facebook-oldalunkon élőben,
nyereményekkel

október 8. 17 óra – OKOSÓRÁK – bemutató és vásár
a MALBINI webáruház közreműködésével

október 9. 8 óra – EGY KARIKA BATTÁ – Kovács „Kovi” István
12 kilométeres túravezetése a városban
+ piknik a Babérliget Olvasóudvarban
A részvétel regisztrációhoz kötött! Maximum létszám: 25 fő.

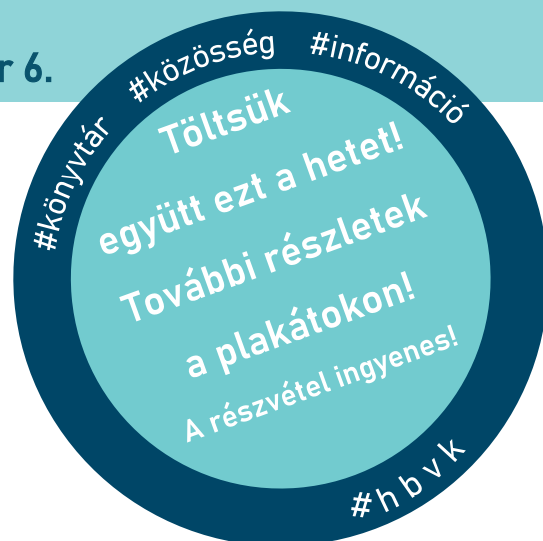
október 10. 10 óra – SHERLOCK HOLMES NYOMÁBAN
Könyvtárhasználati vetélkedő 3-4 fős (családi)csapatok részére
A részvétel regisztrációhoz kötött!
Jelentkezési határidő: 2021. október 6.

osszefogas.ikszykonyvtarak.hu

Hamvas Béla Városi Könyvtár
2440 Százhalombatta, Szent István tér 5.
www.hbv.k.hu +36-23-355-727
konyvtar@mail.battanet.hu

Oltárünnep az óvárosban

Az idei szerb oltárünnep programjáról kérdeztem *Kaplan Pavle* atyát, amelyet hagyományosan a *Gergely naptár* szerint szeptember 21-én, a *Julianus naptár* szerint pedig *Kisboldogasszony* napján, szeptember 8-án tartanak.

Az ünnepi esemény délelőtt kezdődött. Az idén is ellátogatott hozzánk Lukián budai püspökünk. Három pap koncelebrálása – együtt szolgálata – mellett szolgálta a szent liturgiát. Kifejezte örömét, hogy bár hétköznapra esett az ünnep és a régebbi tradíció szerint délután szoktak többen lenni a szertartáson, most a délelőtti liturgián is igen sokan voltak.

- Kik voltak a meghívott vendégek a szentmisén?

- Öszentsége Lukián budai püspök. Akik együtt szolgáltak vele, a koncelebránsok: Gálity Vojiszláv püspöki helynök, Osztojity Zorán budai kerületi esperesi helynök, Ra-

dován Szávity esperes, Knézevics Barnava püspöki titkár. Két diakónus: arhidiakónus Inokentie és Strijk András protodiakónus vettek részt a liturgiában. A kántori padban Dujmov Deán, Szentendréről egy katarina nővér és jómagam voltunk.

Az ünnepi szentbeszédet - prédikációt - Osztojity Zorán atya a püspökatyá áldásával tartotta meg. A nagymise 10 órakor kezdődött. Utána a papság kivonult körmenettel - processióval – a szent kereszthez. A vendégeinkkel a Hotel Training-ben volt az ünnepi ebéd.

Délután ünnepi vecsernye – vesperás – volt. Az idén a kislányom, Mirjana Kap-

lan lett az ünnep komája - védnöke. Ezt a tisztséget átadta a következő búcsú komájának Hrisztosz Konstantinidisz családjának, akik örömmel vették át. A hagyomány szerint a komaságot az ünnepi kalács megszegésével, abból egy darab kaláccsal adják át.

Hrisztosz édesapja beloianiszi származású, de ők már Százhalombattán laknak. A szentelt kalács és a kolivo – szentelt búza – szétosztásával folytatódott az ünneplés.

Mindezek után jött a táncos vendégség. Halász László kiváló zenész, zenekarával évtizedek óta részese a délutáni ünnepnek. Ők tartottak egy zenés fogadást a templomkertben. Este pedig a bálon is ők zenéltek.

- Részt vett az esti programon?

- Igen. Tizenegy órakor hagytam el őket, amikor még javában tartott a bál. Halász László nagyon ért ahhoz, hogyan kell jó hangulatot teremteni. Mindig talpalávaló számokat játszott.

- Régen a búcsú három napos volt. Most meddig ünnepelték?

- Amikor még Lóréven voltam valóban két napig tartott és a harmadik napon egymásnak zenéltek a zenészek. Már szerényebbek voltak az ételek és a hangulat is. Itt egy napig tartott a búcsú és a második napon kipihenhetők fáradalmaikat a bálozók.

Az ünnepünknek volt egy külön érdekessége. Az idén elfogadták meghívásunkat a tihanyi bencés szerzetesek, akikhez több mint 30 éves kapcsolat fűz. A püspökatyá ha bárhol megjelenik, kihangsúlyozza, hogy a római katolikusok közül a bencésekkel nagyon jó, testvéri a kapcsolat. Domonkos atyáról és Adalbert szerzetestársáról van szó. Püspökatyá örült, hogy itt voltak és részt vettek a szent liturgián. Végig állták, végig imádkozták velünk.

Megtörve a jeget – 14 évig nem volt rá példa és én is négy éve vagyok már itt – meghívtuk Illéssy Mátyás atyát, a falu római katolikus papját, hogy vegyen részt a vecsernyén, a vesperáson. Nagy öröömre szolgált, hogy az atya eljött és részt vett az ünnepen.

Remélem a sok szünet után ez példa lesz arra, hogy meghívjuk egymást egymás ünnepeire, vagyis lesz folytatása.

Segedinác Anna

Szabó Gábor beszámolója

A képviselő naplója

Az Országgyűlés 2022. január 1-jéig meghosszabbította a koronavírus-járvány miatt elrendelt veszélyhelyzetet. Az ősz beköszöntével elkezdődött az iskola, remélhetőleg a tanév végéig jelenléti oktatásban lesz részük a diákoknak. Ami talán ennél is fontosabb, hogy szeptemberben újra ülésezett a képviselő-testület.

Szeptember 4. Ercsiben az Eötvös-Napok keretén belül számos érdeklődő fordult meg a Battai Íjászkornál, ahol a délelőtti folyamán „belekóstolhattak” a sportágba.

Szeptember 5. Mint minden tanév kezdetén úgy idén is, Szentmise keretén belül Illéssy Mátyás plébános atya áldotta meg az iskolatáskákat, tanszereket a Szent István templomban.

Szeptember 6. A BKK Galériájában az eucharisztia jegyében képzőművészeti tárlat nyílt „Kereszténység ihlette művészet” címmel, ahol dr. Pozsgai Imre és Takács Péter magángyűjteményének alkotásai voltak láthatóak.

Szeptember 9. Számos lakos keresett meg a közterületi alkoholfogyasztással és a közlekedési morál romlásával kapcsolatban, amiben kértem a Polgármesterünk és az Örsparancsnokunk segítségét.

Szeptember 10. A 27. Battai Napok rendezvény megnyitóján átadásra kerültek a Közösségért Díjak, amit a 8. sz. választókerületben Boda Tamás és Loós Attila vehetett át.

Szeptember 16. A Százlábú tanösvény megrongált információs táblái cserélve lettek. Az István király útján a villamos hálózatról lekotéskor sajnálatos módon átvágtak egy vízvezetékot, amit azóta javítottak és már csak a járda javítása hiányzik.

Szeptember 17. Egyeztető megbeszélést folytattam Polgármester úrral. A szövegek ellenére a téglagyári-völgy állapotában nem lesz változás, mert régészeti övezetbe tartozik, valamint NATURA 2000 besorolású.

A HÉSZ módosításában is egyetértünk,

a lakóingatlanon belüli gépkocsibeállók számát illetően. Az ősz folyamán a Mattakerti önkormányzati telekre a tervek is elkészülnek, amit egy lakossági találkozó keretén belül szeretnénk bemutatni. Az igencsak elhasználdott Turul utca végének az útburkolata is javítva lesz.

A Panoráma utca és Avar köz szennyvízcsatorna fejlesztése eddig a többletfelezet igény miatt húzódott, de az egyhangú testületi határozat értelmében idén megtörténhet.

A jövő évi tervekkel kapcsolatban egy újabb januári megbeszélésben maradtunk, többek között a közvilágítás bővítés és útrikonstrukciókkal az Óvárosban.

Szeptember 20-21. Az Ifjúsági, Sport, Kulturális és Közrendi, valamint a Pénzügyi, Egészségügyi, és Városüzemeltetési Bizottságon ülésen vettem részt.

Szeptember 21. A helyi szerb közösség megünnepelte az szerb ortodox templom védőszentjének ünnepét.

Szeptember 23. A képviselő-testület ülésén 37 napirendi pont volt, többek között:

- Az önkormányzati intézmények, iskolák a Rendezvényközpontot és a Sportcsarnokot évente egy alkalommal térítésmentesen vehessék igénybe rendezvényre.
- Pitypangos óvodában félállásban 1

fő gyógypedagógust és a Szivárvány óvodában pedig teljes állásban 1 fő pedagógiai asszisztent foglalkoztathatnak

- A VCSGK vezetője újabb 5 évre Till Erika lett
- Az Avar köz és Panoráma utca szennyvízcsatorna fejlesztés is „zöld utat” kapott.

További információk az ülésről a www.battanet.hu oldalon.

Szeptember 24. Független képviselőként és az óvárosi civil közösségi élet aktív tagjaként részt vettem Dunavarsányban a Pest

megyei civil szervezeteknek tartott szakmai napon, ahol különböző pályázati lehetőségekről kaphattak a jelenlévők tájékoztatást.

Szeptember 25. Az óvárosi Duna-part őszi megtisztításán tucatnyian vettünk részt,

többek között Nagy Balázs alpolgármester és Szalai Attila képviselőtársam, akik mondhatni állandó résztvevői környezetvédelmi akcióimnak. Az eddigi legkevesebb hulladékkal volt dolgunk, köszönhető ez azoknak a lelkes önkénteseknek is akik egész évben tevékenyen tesznek a tisztább környezetért.

Szeptember 30. „Emlékezés és újrakezdés” koncert volt a Szent István templomban, ahol a Szent István kórus, Canticum

Novum Kórus, Liszt Ferenc Vegyeskar, Kantátika férfikar közreműködött és Csehák Izolda vezényelt. Itt is szeretném megköszönni minden önzetlen segítőnek, hogy az általuk felajánlott adományait eljuttathattam városunk rászorulóinak.

Keressenek továbbra is bizalommal a szokásos elérhetőségeimen:

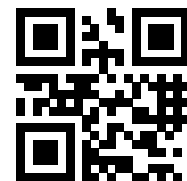
szabogabor@mail.battanet.hu

06 20 222-2930

Százhalom Online

KÖZÖSSÉGI, KULTURÁLIS, KÖZÉLETI MAGAZIN

ANNO

CIVIL KURÁZSI

ITT ÉS MOST

KEREKASZTAL

PORTRÉ

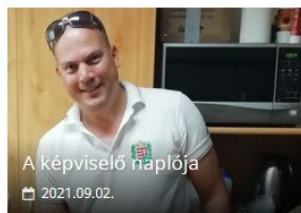
KULTÚRA

SZERBEK

EGYSZER VOLT

SZOMSZÉDOLÓ

ARCHÍV

Itt és most

Legújabb lapjaink

A képviselő naplója

2021.09.02.

A zene öröme – Huff Zalán Bendegúz

Mindenki tehetséges valamiben, de, hogy ez a tehetség ki tud-e bontakozni a körülményektől és a szorgalomtól is függ. A huszonkét éves százhalombattai Huff Zalán Bendegúz zenei tehetségére a szülei figyeltek fel először, támogatták és szorgalmának is köszönhetően ma az egyik legígéretesebb zenei előadó és szerző hazánkban.

- Nem zenész családba születél, hogyan és mikor derült ki, hogy tehetséges vagy?

- Valóban nem vagyunk zenész család, de a zene szeretete mindig is jelen volt a családukban. Édesapám gitározik, a testvére dobol és anyai ágon a nagypámnak nagyon szép hangja volt. Apának volt gitárja, később a nővérem kapott egy zongorát is, de nem jártattak zeneiskolába,

nem tanítottak zenélni. Legalábbis addig, amíg én magamtól rá nem találtam a gitárra és nem kezdtem el pengetni és nem derült ki, hogy van hozzá tehetségem.

- A gitár pengetését egy számítógépes játék keretében, virtuálisan kezdted, utána vetted kezvedbe magát a gitárt.

- Igen ez így volt. Nyolc éves korom környékén, amikor Olaszországban éltünk egy PS2 guitar hero programmal virtuálisan gitároztam. Aztán elővettem apa gitárját és azon kezdtem el pötyögni. Ezt apa meghallotta és elkezdett taníttatni. Később, amikor hazajöttünk Százhalombattára Puskás István Pusinál kezdtem meg a tudatos gitár tanulást.

- A SZISZKI nyelvi tagozatára jártál, akkor még nem gondoltál arra, hogy zenei vonalon tanulj tovább?

- A középiskola kiválasztásakor még egyáltalán nem gondoltam arra, hogy hivatásszerűen zenéljek. Szerettem zenélni és Pusinál nagyon jól megtanultam az alapokat. A gimnáziumi évek alatt már nem

tanultam zenélni, de sokat gyakoroltam, tulajdonképpen ez egy önfejlesztő időszak volt. Meg a zenekarozásé. Addigra már kialakult egy olyan baráti kör körülöttem, ahol sokan zenéltek, énekeltek, zenét szereztek, szöveget írtak, vagy épp csak szerették a zenét. Sokat jártunk együtt koncertekre, zenéltünk otthon.

- Középiskolásként két zenekart is alapítottál barátaiddal, mindkettő sikeres volt. Hogyan történik egy zenekaralapítás?

- Az első zenekart, a PUGS-t 2015-ben hoztuk létre Pupp Ábellel, gyerekkori barátommal. Volt egy elképzelésünk, hogy milyen legyen a zenei stílus, mi szóljon benne. Ehhez kerestünk zenészeket, énekeseket. Az elhatározás után 2-3 hónappal már össze is állt az együttes, ahol Pupp Ábel gitározott, Monostori Péter dobolt, Pupp Fanni vokálozott, Bajgár Zoltán rappelt, vokálozott, Szegedi Dávid basszusgitározott és én gitároztam, énekeltem és néha billentyűztem. A kezdeti próbákon mindenki mondott 1-2 nótát, amit szeretett, szívesen játszana. Ezeket próbálgattuk, próbálkoztunk, saját dalokat is írtunk.

Az első koncertünk Ercsiben a Katapult kocsmában volt 2016. október 15-én. Szinte ezzel párhuzamosan Bajgár Zolival elkezdtünk egy rappes, hipopos formációt is kialakítani. Ehhez kerestünk és találtunk egy mc-t Fehér Bálint Zial személyében. Így alakult meg a Trio Z. Ezzel a

formációval először 2017-ben a Veszprémi Utcazene fesztiválon léptünk fel, de ez gerillafellépés volt. Egyszerűen oda mentünk, egy pékségtől kértünk áramot

de Soós Marci szólt, hogy énekeljek bátran. Kiengedtem a hangom és magával ragadott, meg is szerettem az éneklést.

Később vettem 1-2 énekórát, de alap-

és kiálltunk zenélni. Sikerünk volt, hiszen tömegek álltak körül. 2017-től évről-évre fellépünk a Raggie Campen is.

Bár most inkább egy harmadik együttesben, a Dirty Canvas-ben vagyok aktív, mindkét formáció él, ha hívnak, fellépünk.

- A Dirty Canvas nem saját formáció, a zenei stílusa is más, mint a PUGS-nak, vagy a Trio Z-nek. Hogy kerültél a zenekarba?

- 2017-ben egy barátomat elkísértem Szolnokra az Országos Diákszínjátszó Találkozóra. Ott találkoztam Szilágyi Zsomborral, aki a Dirty Canvas-ben zenélt. Összebarátkoztunk és innen szinte egyenes út vezetett a zenekarba, ahol énekelek és gitározok. Ez az együttes már több díjat is kapott. 2020-ban a Veszprémi Utcazene Fesztiválon harmadik helyet értünk el és a zsűri külön kiemelte, hogy milyen jó hangulatot teremtettünk. Ugyanebben az évben a Tokaji Utcazene Fesztiválon a legjobb zenekar díjat nyertük el. Egy-egy ilyen fesztiválfellépés után mindig visszahívunk külön is fellépni. Az idén az ÉTER Plusz – Tehetségkutató Fesztiválon első helyezettek lettünk és ezzel bejutottunk az Öröm a Zene Tehetségkutató országos döntőjébe. Most erre készülünk.

- Mindhárom együttesben énekelisz is, sőt önálló és duó fellépéseket is vállalsz Szegedi Dáviddal. Énektudásod is veled született tehetség, vagy tanultad?

- Lehet, hogy anyai nagyapámtól örököltém. 2013-ban szerepeltem a Duna menti Kővirágok Énekiskola Nyomorultak darabjában. Addig nem nagyon énekeltem, nem is mertem kiengedni a hangomat,

jában véve magától jön. Onnantól kezdve vállalom szóló és duó fellépéseket is Szegedi Dávid barátommal. Hogy mit adunk elő, az mindig a fellépés helyszíné hatá-

rozza meg. Léptünk már fel éttermekben, klubokban, kávéházakban, hajón stb., szinte az egész országban. Ezekon a fellépéseken mindig adunk elő saját számokat is.

- Most a Kőbányai Zenei Stúdió utolsó éves hallgatója vagy és azon kevesek közé tartozol, akit elsőre felvettek. Mikor döntötted el, hogy ide jelentkezel, mit tanulsz itt, mire készítesz fel az iskola?

- Valamikor 17 éves koromban döntöttem el, hogy a zenélésből szeretnék megélni. Addig inkább csak hobbiként tekintettem a zenélésre. Nagyon szerettem a Kopaszkutya filmet, a Hobo Blues Band-et és apukám mondta, hogy Póka Egonnak van zeneiskolája. Akkor elhatároztam, hogy oda szeretnék járni. A már felvett ismerőseim mondták, hogy nagyon jó iskola, úgyhogy tudatosan készültem a felvételre.

Németh György és Raczkó Balázs segített a felkészülésben és be is jutottam a gitár szakra. A suliban a zenei órákon túl vannak gazdasági, jogi, menedzsment óráink is. Megtanulunk szerződéseket írni, kötni, brand-et építeni, pénzügyekkel foglalkozni stb. Két év után könnyűzenei előadói végzettséget kaptam, ha a teljes képzést elvégzem, akkor pedagógiai oklevelet is kapok, amivel taníthatok is.

- Hogyan képzeljük el a felkészülést egy-egy zenei vizsgára?

- Egyrészt rengeteget kell gyakorolni, másrészt zeneműveket kell megtanulni. A fellépések előtt is be kell melegíteni, hiszen az ízületek megsérülhetnek. Utána mehet a gyakorlás. Ez időt és elmélyülést kíván. Sokszor érzem azt, hogy nem gyakorolok eleget. Most Budapesten élek és itt mindig van valami program, ami elvonhat ettől. Úgy érzem, ha otthon laktam, több időm lenne erre.

- Az iskola és a fellépések mellett van időd mással is foglalkozni? Mi az, amit szívesen csinálsz a zenélésen túl?

- Nagyon szeretek együtt lenni a barátaimmal, kosárlabdázni, társasjátékozni, színházba járni, a barátnőmmel programozni. Szeretek zenét hallgatni, de nem háttérzeneként, hanem elmélyülni benne, odafigyelni mindenre. Szívesen veszek részt a családi összejöveteleken is.

- Huszonkét éves korodra szép eredményeket értél el és még csak a zenei pályád elején jársz. Mi a célod, vágyad, mit szeretnél elérni?

- Ghost writer-ként saját dalokat szeretnék írni, komponálni. Nem én akarok híres lenni, csak az szeretném, ha a dalaimat Magyarországon és nemzetközi porondon is énekelnék, szeretnék, ismernék. Szeretném, ha fesztiválokon játszanák dalaimat. A szólókarrierben is gondolkodom.

Szívesen tanítanék is tehetséges gyerekeket. Már van is 1-2 magántanítványom és nagyon élvezem a tanítást, főleg, ha a tanítvány szorgalmas is.

Azok a dunafüredi '50-es évek

Emlékek, történetek

Boldog gyermekkor. Csatangolások a Dunán a Barához, később Füredre is. Régi emlékek. Juhász Attila első osztályos volt akkor, amikor én harmadikos. Mivel alsóban összevont osztályokba jártunk a helyszűke miatt és délután, így egy tanítónénink volt, Surányi Dánielné, akit szelíd természete miatt nagyon kedveltünk. Attilát interjúvoltam meg, és kértem, meséljen nekünk a régi, gyermekkori emlékeiről, amely azonban egyben kicsit Füred története is.

A hajóállomáson (1958)

– Háború utáni gyermek voltam, 1949. április 17-én születtem Budán a Honvéd Kórházban. Édesapám katona volt 24 évig. Ahogy a szüleim mesélték, apám 1947-ben jött haza amerikai fogságból, Passau környékéről. Hívták őt az új hadseregbe, de azt mondta, elég volt a 24 év, nem akar tovább katona lenni. Mivel műszaki katona volt, így hasznosítani tudta katonai képzettségét. Először Ercsi mellett, Sinatelepen a rizsföldek építését vezette, így került a Vízügyhöz. Abban az időben megüresedett Dunafüreden a gátőri állás és hívták, vállalja el. Lakást ígértek, kerttel.

1952. augusztus 31-én „gyüttmentként” jöttünk Dunafüredre. Bár kicsi voltam, emlékszem nagyon meleg nap volt. Egy teherautóval el tudtuk hozni a bútorainkat, holminkat és beköltöztünk a gátórházba.

Korábban Budatétényben – már akkor a főváros része volt –, majd az érdi Postástelepen laktunk. Édesanyám a XXII. kerületi Tanácsnál dolgozott, édesapám pedig Háros-szigeten volt katona, ott volt az álmóshelye.

Családunk öt fős volt. Volt egy kicsi bátyám, aki korán meghalt. A nővéreim idősebbek voltak nálam, akkor már a Budai Nagy Antal Gimnáziumban tanultak.

Az idősebbik, Ildikó ma Ausztráliában Brisbane-ben él, a fiatalabb Anikó Budakalászon. El szoktam küldeni Ausztráliába a battai újságokat interneten, bár ő már kevés időt töltött itt Százhalombattán, nincsenek olyan emlékei, mint nekem.

*

Az első alkalom, amikor bementem a faluba, szüleim az óvodába, a gyülekező helyre vittek. Az első tanítási nap volt. Nem jártam óvodába, mert messze volt, de az óvodából „ballagtunk” az iskolába. Nem ismertem senkit. Megsértődtem, mert egy kislányt adtak mellém párnak. Később kiderült, ez a „kislány” Klimsa Arthúr volt. Arthúrnak akkor hosszú, göndör, szőke haja volt és én kislánynak néztem. Később egy padba kerültünk, jó barátok lettünk.

A dunafürediek viszonylag nagy létszámú családokban éltek, de állandó lakos talán 10 család volt összesen. Emlékszem: Kulcsárék, Imréék, Tímárék, Puppánék, Nagy Janiék, Bilikék, Hartman Editék, Nedelkovics Mitóék, később Lőkösék laktak Füreden abban az időben. A többiek nyaralók voltak.

Mi gyerekek együtt jártunk iskolába. Kulcsár Katalival együtt kezdtem, a Juci fiatalabb, a Jóska idősebbek voltak nálunk. Egy focicsapatra való gyerek se jött volna ki belőlünk, olyan kevesen voltunk. Iskolába

menet bevártuk egymást, bandáztunk.

Dunafüredről csak két helyen lehetett bemenni a faluba és mindkettő igen messze volt egymástól. Vagy a Római hídon mentünk – árvíz idején biztosan –, akkor fölfelé mentünk, ha a Bara híd irányába, akkor lefelé. A Bara híd a torkolatnál volt.

*

Abban az időben még nem voltak utcanevek. A bekötő út a Római híd közelében indult (ma Dunafüredi út) és a Déli-gát irányába tartott a domb alatt. Mellette volt a hizlalda, majd a gátnál a Gyura bácsi háza és kertészete. A „Köves út”, ez a mai Damjanich út, a bekötő úttól a hajóállomásig húzódott. Amikor a „készenléti lakótelep” vagyis a kockaépületeket megépítették, akkor meghosszabbították egészen a mai Vörösmarty útig. A „másik” Köves út a mai TESCO mögötti Csalogány út. A Barát-ság út a mi időnkben a Sóderos út volt és a

Szüleim és testvéreim (1952)

„másik” Sóderos út – a Köves (Damjanich) út túloldalán – a mai Római út. A többi utcát az ott lakókról neveztük el. Így volt: „öreg” Ságiék utcája, Kati néni utcája. Volt egy idős testvére, Juliska néni, aki velünk szemben lakott. Mi a mai Szellő utca sarkán, a „gátórházban” laktunk.

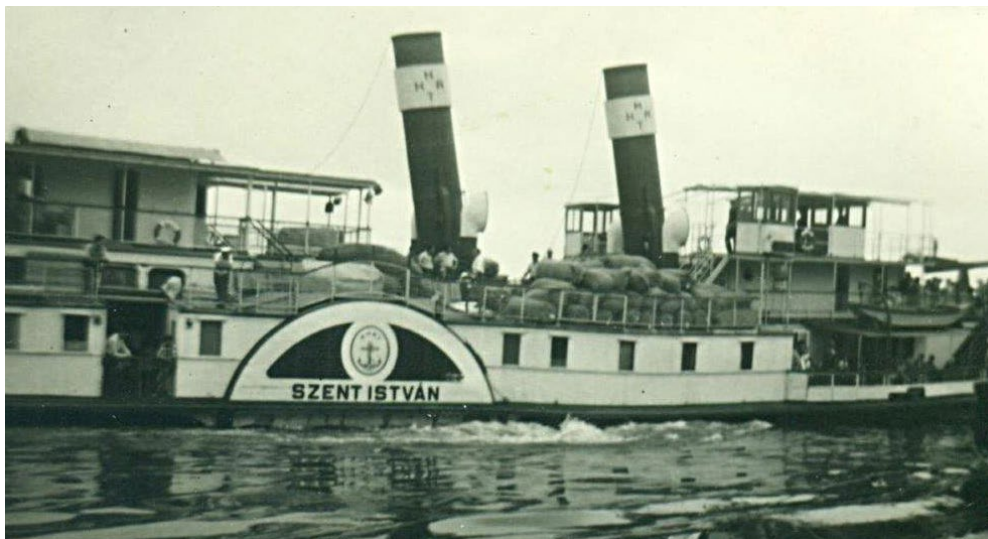
*

Tél volt, amikor az utcasarkokra névtáblák kerültek. Apám 1958-tól tanácsstag lett. Szorgalmazta a névadást és vállalta a táblák kihelyezését. Akkor már tudtam

olvasni és besegítettem. Értettem a harapófogóhoz és a dróthoz, kitettem az első utcanévtáblákat. A mi utcánk sarkára a Mező Imre (ma Szellő) utca tábláját, majd a következőre a Tél utcáét. Csak ezután

Abban az időben még nem volt út a kastély (ma Gesztenyés út) felé Füredről. A domb alján, a kastély közelében volt az Agócs bácsi háza. A környezetében szántók és dinnyeföldek voltak. Volt még egy „nyúl-

A déli hajó ami fél kettőre ért Füredre

került sor a többire: Tavasz, Nyár, Ősz és ez a mai napig így is maradt. Ez a kis botlásom okozta, hogy nem a logikus sorrendben kerültek egymás után az évszakokról elnevezett utak. Majd jöttek az építetekről elnevezett utcák is és a többi.

csapás” a gát folytatásában a kastély felé. Ha valaki a vasútra ment ezeken haladva jutott el a vasúthoz vezető kövesútra. Akkor még nem volt meg a Damjanich út folytatásában az az út, amely a szakközépiskola előtt elhalad.

Mielőtt a kövesút elkanyarodott a vasútállomás felé, volt egy családi ház, amely egy időben református imaházként működött, meg ott volt a „Bélabözsini” boltja. Mögötte volt egy kukoricás és azon egy gyalogút, amely a vasútállomáshoz vezetett. A bekötő kövesút és a Vincellér ház (helyén ma rendőrségi épület) között csak egy „csapás” volt akkor).

*

A Bara akkor is átjött a Római-híd alatt, de volt két nagy kanyar, amit a szabályozás idején leválasztottak róla és új medret ástak helyette. Az első „S” kanyar a mai Olimpia utcával szemben volt – Gyura bácsi ebből öntözte a bolgár kertészetét –, a másik pedig a mai Csónakázó-tó félköríves ága, amely kis szigetet ölel körül. Ide folyt korábban Dunafüred csapadékvize is és a gátnak ezen a részén épült meg egy zsilip. A funkciója az volt, hogy árvíz esetén nem engedte betörni a vizet a holtágba. Amikor jött az ár, apám ment ki, vagy küldött engem, hogy zárjam le a zsilipet.

Nem sokkal azután hogy ideköltöztünk, két nagy építkezés kezdődött, amelyben szabályozták a Bara medrét, kiegyenesítették, illetve szélesítették. A másik nagy munka a gát magasítása volt. A gát földjét a kubikgödörökből termelték ki, így a ma-

gasításához szükséges földet is. Ezek agyagos földje elég stabil volt. Lóvontatású kordékba lapátolták a kicsivel több, mint fél köbméter földet. A lovakat egymás után az előttük haladó kordékhoz kötötték és egy ember irányította azokat a rámpákon keresztül a gát tetejére, ahol a földet kiborították. Szerencse volt, hogy megcsinálták, mert 1956-ban nagy árvíz jött.

Mi a felső holtág és a Bara sarkán strandoltunk az Imre és a Kulcsár valamint a Lőkös gyerekekkel. A másik holtágban pedig teknőben ladikáztunk és vágódeszkával hajtottuk magunkat előre.

Én nem itthon, hanem felsős koromban, Egerben tanultam meg úszni. Papp Béláné – Deák Éva néni – volt az úttörővezetőnk, aki elvitt bennünket az iskolai egri nyaralásunk közben a strandra. Az úszómedence nem volt kicsempézve, beton volt az alja. Még nem tudtam úszni, de nagyon szerettem a vízben gyalogolni. Benne voltam reggeltől, estig. A lábam ujjain annyira lekopott a bőr, hogy járni sem tudtam a fájdalomtól. Két választásom volt, nem megyek a vízbe, vagy megtanulok úszni. Az utóbbit választottam.

*

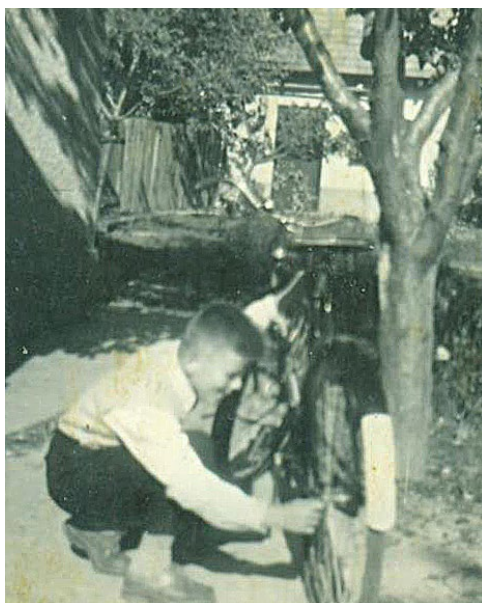
A Déli-gát mellett van Dunafüred csapadékvíz csatornája. Építése, mélyítése, illetve a gát magasítása közben sok római mécses, cserépdarabok, pénzek kerültek elő, amit apám átadott Ferenczi Illésnek. Nekem olyan volt római mécsesekkel játszani, mint a társaimnak kisautóval.

A szüleim nagyon féltettek, nem engedtek le a Dunára, mindig úgy kellett leszöknöm. A többiek ott tanultak meg úszni, egymástól. A nagyok megmutatták, a kicsik pedig leutánozták őket.

Úgy jártunk iskolába, hogy összeverődtünk, bevártuk egymást. A gátórházból indultam a Duna felé a Vasút utcán, egészen le a gát végi torkolatnál lévő hídig. (Azért nevezték vasút utcának, mert azon lehetett a vasútállomásra menni.) Csatlakoztak hozzám a Kulcsár gyerekek. Ők a sréh utcán (így neveztük akkor, ma Nefelejcs utca) velünk együtt jöttek le a Bara torkolatához.

A Barán az első időben még rozoga fahíd volt. Előfordult, hogy Kanyicska tanárnéni kerékpárjának a kereke beszorult a hosszában lerakott széldeszékből álló hídon. Óvatosan, vigyázva kellett ezézt átmenni rajta. Később megépült az új acél szerkezetű, ami az első „kékhíd” volt a Barán.

Amikor átértünk a hídon volt három csoda: a Kisduna, egy nagy galagonya bokor és a falu közelében az óriás tölgyfa. (A

Első saját járművem (Dunafüred, 1958)

Ha megnézed a battai térképet – az óvárost – ott a geológiai adottság döntötte el a település szerkezetét. Dunafüreden viszont az utcákat tervezőasztalon jelölték ki. Megrajzolták, megépítették és megépültek mellette a csapadékvízvezető árkok is. Az Újtelepen is így alakult ki az úthálózat, vagyis rajzasztalon tervezték meg az utakat.

A „Fakarusz”

Duna-part hatalmas nyár és fűzfáit akkor vágta ki a falu szélétől egészen a Baráig, amikor az 1960-as években megkezdődtek az építkezések és itt volt a sóder lerakat.)

Az iskolába több helyen érkezhettünk meg, a Kossuth-, a Petőfi utcán, Bíró Gyuri bácsi háza előtt. Ha „rendes” gyerekek voltunk, akkor elmentünk a halászközig és ott jöttünk fel azon a közön Dubecz Misa bácsi és Vlkovszki Károly bácsi háza mellett.

Akkor még gyalog jártunk iskolába. Csak a választások idején szállították a felnőtteket autóbusszal először Battán a faluba Dunafüredről és a pusztákról. Egy 350-es Csepel teherautó alvázára egy nagy dobozt szereltek, benne furnérlemezzel borított csőszékek voltak. Később lett ilyen buszunk és nem kellett gyalog menni az iskolába. Ezt a buszt hívtuk „fakarusznak”.

Abban az időben a Zoltán-pusztán is volt egy iskola, ahol Surányi tanító néni tanította a pusztai gyerekeket korábban. Aztán ő lett az elsős tanító nénink. A felsősök már akkor is a falusi iskolába jártak be Füredről és a pusztákról.

A háború után gyakran volt tüzelőhiány az országban, így az iskolákban is. Minden gyerek 2-3 hasábfát vitt a táskájában minden nap, amivel Koszta néni befűtött, hogy ne legyen hideg. Mivel mi alsósok délután jártunk iskolába, hogy a nagyok ne fűtsék el a tüzelőnket a dobogó alá rejtettük.

Egyszer, hogy megtréfáljuk a nagyon szelíd Virányi Márton orosztanárunkat, akit csak mi tudtunk kihozni a sodrából, egy hasábfát a dobogó sarka alá tettünk, amitől az billegni kezdett, amikor rálépett.

*

Dunafüreden tehát kevés család lakott állandóan, a többség nyaraló volt, Pest-

ről jártak ki hajóval. Nem volt bolt, de mi önellátók voltunk, mert megtermeltünk minden ételmezt: zöldségfélét, gyümölcsöt, neveltünk lábasjóságot, disznót, kecskét, tehenet. Az első boltot a Tóth M. Pista bácsi nyitotta meg, amely a mai Halászcserda épületében, annak a sarkán a hajó jegypénztára mellett volt. A mellette lévő kocsiszín, csak később lett boltta átalakítva. Mellette jégverem volt. A hajókikötőt

A gátórház (1958)

Puppán bácsi vezette. Nyári bácsinak volt egy vendéglője a Kövesút mellett. A falára ki volt írva nagy fekete betűkkel: „Füred gyöngye, söröző, borozó”. Az udvarán lengőteke-állvány volt bábukkal. A Halászcserda később nyílt meg, talán 1956 után.

*

Füreden villany se volt akkor még, csupán egyetlen helyen a gátórházban. A mai Napsugár téren volt a trafóház. Onnan ér-

kezett meg a Mező Imre, ma Szellő utcához, majd a gátórházba az elektromos vezeték. Nekünk már 1952-ben volt villanyunk. Nem emlékszem, hogy másutt is lett volna házba bevezetve villany. Az emberek petróleumlámpával, gyertyával világítottak. Még Puppán bácsi is petróleumlámpát tett fel a jelzőoszlopra, amit drótkötélen húzott fel és ez világított a hajóknak reggelig.

*

Mivel messze volt a vasútállomás a nyaralók közül sokan hajóval jártak ki Füredre. A vasútnál akkor még sokszor „bocipullmant”, azaz marhavagont használtak a háború utáni közlekedésben. Középen volt a lépcső a vagonon és a vonatot gőzmozdony húzta. Vonattal mi is csak kényszerből utaztunk.

Füred üdülőtételep lett, pesti telektulajdonosokkal. Hétféteken a déli hajóval jöttek, ami fél kettőre ért Dunafüredre. A hajó lapátkereke elég erős hangot adott, messziről lehetett hallani. Mi gyerekek, amikor meghallottuk, kerékpárra ültünk és lementünk bámészkodni a stéghez. Volt, hogy 200 utas szállt ki a pesti hajóról. Ezek mohácsi kofahajók voltak, melyek az árut a budapesti piacokra szállították. Vasárnap pedig este érkezett vissza Budapestre.

Amikor megnyílt a Halászcserda, az ér-

kező utasok bementek egy-két pohár sörré a vendéglőbe. A Tánacsics, a Kossuth, a Szent István, a Petőfi, ami később dízel meghajtású hajó lett, járt felénk.

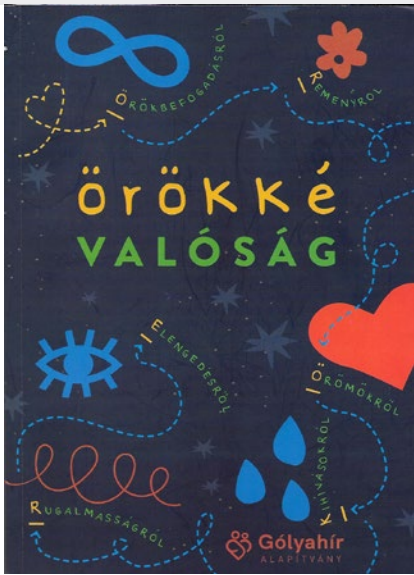
Villany az iparosítás idején - az 1960-as évektől - lett mindenhol Dunafüreden.

(folytatjuk)

Szegedinác Anna

Gólyahír Alapítvány az Örökbefogadó Családokért

Álmodtunk egy könyvről, ami nem rózsaszín szemüvegen keresztül mutatja meg az örökbefogadást. Sokan, rengetegen vagyunk már érintettek és ismerjük a napos és felhősebb oldalát is, de tény az, hogy a legtöbbben még mindig csak nagyon kevés információval rendelkeznek arról, hogy mit jelent ezen az úton családdá válni.

ÖRÖKBEFOGADÁSRÓL. REMÉNYRŐL. ÖRÖMÖKRŐL. KIHÍVÁSOKRÓL. RUGALMASSÁGRÓL. ELENEDÉS RŐL.

Évről évre egyre nő azoknak a pároknak a száma, akik kihívásokkal küszködnek a családalapítás terén és egy hosszú, rögzös, veszteségekkel teli út végén talán végső megoldásként gondolkodnak az örökbefogadásban.

Sokan (pedagógusok, orvosok, mentálhigiénés szakemberek) dolgoznak örökbefogadott gyermekekkel a mindennapokban, szinte már minden közösségbe jár szívszerinti gyermek. És még mindig jelentős számban találkozunk a társadalomban elítélő megjegyzéssel a szülőnyák felé, hátrányos megkülönböztetéssel vagy akár túldicséző magatartással örökbefogadott gyermekeink felé.

Mindezekért tartottuk nélkülözhetetlennek azt, hogy kézbe vehető legyen egy olyan kiadvány, amely nem árul zsákba macskát.

Ahhoz, hogy az elképzelésünkből valóság válhasson, örökbefogadó édesanyák segítettek megszólaltatni az örökbeadásban, örökbefogadásban érintetteket, hogy az ő valós történeteiken keresztül tudjuk megmutatni, bizonyos életkori szakaszokhoz milyen szépségek, kihívások és elsősorban milyen szülői feladatok társulnak.

Az alábbiakban részleteket közlünk a Gólyahír Alapítvány **Örökké Valóság** című, nemrég megjelent könyvéből.

A könyv megvásárolható az Alapítvány weboldalán: www.golyahiralapitvany.hu

Anya, megértettem a történet lényegét!

István és Ági családjával a 10 éves gólyahíres találkozózn ismerkedtünk meg, nagyobbik lányuk közel egyidős a kisfiammal. Számunkra ez volt az első találkozás a többi családdal, így nagy izgalommal és várakozással készültünk rá. A találkozó kezdőnapján egy hangulatos főzőverseny zajlott, ahol igazán jókat beszélgettünk együtt, majd Gólya Mamánkat köszöntöttünk közösen egy olyan verssel, amit a családok írtak számára. Nagyon nyitott családnak ismertem meg őket, mindig őszinte örömmel fogadjuk egymást, ha találkozunk.

- Meséljétek kérlek magatokról!

- Egy Budapest mellett élő család vagyunk, öt év várakozás után született meg nagyobbik gyermekünk. A várakozás ideje alatt nem tudtuk, hogy fogunk családdá válni, azt sem, hogy mikor. Amit biztosan tudtunk, hogy szeretnénk szülővé válni és megtapasztalni az ezzel járó örömeiket és a nehézségeket is. Természetesen rengeteg kérdéssel indultunk el. Vajon, hogy fog kinézni a gyermekünk? Honnan fogjuk tudni, ki a mi gyermekünk? Szimpatikusak leszünk-e az életet adónak? Vajon kisfiú vagy kislány lesz? De amikor ott álltunk a csecsemőosztályon, és először kezünkbe adták a gyermekeinket, tudtuk, hogy ők a mieink. Természetes volt minden mozdulat, minden érintés, érzés. Alig vártuk, hogy a hivatalban az adminisztrációval járó feladatok véget érjenek, hogy hazavihessük végre őket a várakozás hosszú éveit után.

- Mikor kezdtetek el először beszélni arról nekik, hogy ők szív szerinti gyermekek? A származásukról szoktatok beszélgetni?

- Amíg várokotunk, nem gondolkotunk azon, hogyan fogunk majd erről beszélgetni velük, de annyit biztosan tudtunk, hogy őszintén fogunk róla beszélni, a koruknak megfelelő módon. Az örökbefogadást megelőző tanfolyamon a tréner azt tanácsolta, érdemes minél korábban elkezdni a beszélgetést – akár babakorban –, természetesen mindig a gyermek életkorának megfelelő szinten.

A nagyobbik lányunk fél éves volt, amikor először beszélgettünk arról, hogy ő örök-

befogadott gyermek. Persze ez inkább az ölelésben, az öröm kimutatásában nyilvánult meg, hiszen egy ilyen korú gyermek nem érti azt, hogy örökbefogadtuk őt. A kisebbik lányunk esetében a beszélgetések már könnyebben, természetesebben zajlottak, hiszen a nagyobbikkal való beszélgetéseket sokszor hallotta, nem kezeltük titokként. Így a gyermekek születéstörténete időről időre téma a családban.

Származásukat illetően mindig annyit igyekszünk elmondani, ami a koruknak megfelelő. De leginkább a történetüket meséljük el. Vannak kérdések, természetesen erre is igyekszünk válaszolni, de itt szűken a tényekre szorítokozunk, a születésükkor megismert információkra támaszkodunk. A család, a tágabb környezet számára keveset mondtunk el, úgy gondoljuk, ez leginkább ránk és a gyermekünkre tartozik.

- Hogyan, milyen rendszerességgel szoktatok beszélgetni a gyerekek születéstörténetéről?

- Amikor csecsemők, kisgyermekek voltak, pár szóban tettünk említést 1-3 havonta: „örökbefogadtunk és nagyon szeretünk” – ennyi volt kezdetben. Ez egészen addig tartott, amíg el nem indultak a kérdések. Minden esetben ügyeltünk és ügyelünk arra, hogy a koruknak megfelelően beszélgessünk velük erről, továbbá ne legyen túlmisztifikálva a dolog, de a kíváncsiságukat is kielégítsük az adott válasszal.

Nagyon hasznosak az olyan mesekönyvek, melyek egy gyermek örökbefogadásának történetét mondják el. Ezek a könyvek csak akkor kerülnek elő, ha a gyermekek kéri, nagyjából két-három havonta, és ilyenkor jönnek a kérdések is az életet adóról, a születésük körülményeiről. Legutóbb a nagyobbik lányom kezdte olvasni az egyik ilyen témájú könyvet a húgának. A könyv vége felé sírva letette, és azt mondta: „Anyá, megértettem a történet lényegét!”.

- A környezetetekben nyíltan kezelitek azt, hogy örökbefogadó család vagytok? Kapatok már furcsa, meglepő megjegyzéseket ezzel kapcsolatban?

- Környezetünkben sokan tudják, hogy gyermekeinket örökbefogadtuk. Nem titkoljuk, nem váltottunk környezetet csak azért mert szív szerinti gyermekeink vannak. De természetesen nem is hirdetjük, igyekszünk természetes módon kezelni. A környezetünk nemis feladatnak, tiszteletreméltó tettek gondolja, hogy egy gyermeknek otthont adunk, és nem hagytuk elkallódni. Azonban gólyahíres körökben tudjuk, az a becsü-

kektől? Szülőként hogyan éltétek meg, hogy erről kell beszélgetek?

- A nagyobb gyermekünk viszonylag korán, 3-4 évesen feltette az első kérdéseket, a kisebb jóval később, 5-6 éves korában. Mindig vártuk és várjuk a kérdéseket, hiszen joga van tudni egy gyereknek a származásáról, a születése történetéről, azokról a körülményekről, ahogy egy családdá váltunk.

lendő, hogy az életet adó a gyermeknek megadta az esélyt az életre, és egy olyan család gondjaira bízta, akiről tudja, hogy a gyermeket szeretetben felnevelik.

- Mikor jöttek az első kérdések a gyerme-

- Milyen kérdéseik voltak a születéstörténetükkel kapcsolatban?

- Amikor a születésükről beszélgetünk, sokszor megkérdezik: „Hogy kerültem a családba? Miért pont hozzátok kerültem?

Mi a történetem?” Amíg kisebbek voltak, sokszor azt kérdezték: „Anya, miért nem a te pocakodban nevelkedtem?” „És hogy hordtál a szíved alatt? Hiszen ott nincs is annyi hely!” Majd ahogy nőttek, az életet adóról kezdtek érdeklődni: „Hogy néz ki, milyen színű a haja, hol lakik, ismered-e, van-e férje és gyereke? Miért adott örökbe? Miért nem akart engem?” A kamaszkorba lépő gyermekem pedig legutóbb ezt mondta: „Anya, szeretném tudni a származásom! Hogy néz ki a családfám? Van más testvérem is? Hogy nézett ki a vér szerinti apám? Mi az életet adóm neve?”

Amikor a családba kerülésükről beszélgetünk, a reakció nagyon különböző, akár a két gyermeket hasonlítjuk össze, akár az egyes alkalmakat. Természetesen az mindig az adott életkoruktól, lelkiállapotuktól függ, hogyan reagálnak.

A lassan kamaszodó gyermekünk már kutatni szeretné a származását, találkozni szeretne az életet adóval de egyben ránk, örökbefogadó szülőkre is hasonlítani szeretne, míg a kisebb testvére még csak arról faggat, hogy fért el a szívében. A beszélgetések gyakorisága és azok tartalmának mélysége nagyon változó. Hagyjuk, hogy a gyerekek hozzák szóba és hogy ők irányítsák a beszélgetést. De ezek a beszélgetések szigorúan a szűk családi körben maradnak, hiszen mi szülők tudjuk a legjobban, a leghitelesebben elmondani származásukat, születéstörténetüket.

A „hogyan mondjam el?” kérdésre van egy nagyon kedves történetünk. A nagyobb gyermekünkkel beszélgettünk, ő akkor 3,5-4 éves lehetett, már szépen beszélt. Egy este játék közben tette fel az első kérdéseit Anyának:

- Anya, az a néni fiatal volt, aki örökbe adott?
- Igen.
- Miért adott örökbe? Nem szeretett?
- De, szeretett. Tudta, hogy nem fog tudni felnevelni, de annyira szeretett, hogy a gondjainkra bízott téged, mert tudta, hogy szeretetben fogunk felnevelni.
- És majd egyszer találkozhatok vele?
- Ha majd felnőtt leszel, és szeretnél vele találkozni, segíteni fogok megkeresni.
- És te ott leszel? El fogsz engem kísérni?
- Ha szeretnéd, ott leszek.
- És Anya, ki adta a két keresztnévemet?
- Az egyiket mi adtuk, a másikat az a néni, akinek a pocakjában nevelkedtél.
- Anya, nekem az a név jobban tetszik, amit ti adtatok!

Hogyan született egy múzeumi installáció?

A kőfej titka

A „Matrica” Múzeum állandó kiállításán, egy ablakmélyedésben, stilizált tölgyfa-törzsbe helyezve egy furcsa kőfejet látathatunk. Szokatlan megformálású arcnak tűnik, ha jobban szemügyre vesszük. A

nemzetközi hírvű régész-művészettörténész szakember, Szabó Miklós véleménye alapján ezt a mészkő-fejet a római kor előtt, a kelta időszakban alakította ki egy kőfaragó. A lapos, maszk-szerű arc,

a csukott szemek, a vaskos ajkak feltehetően egy elhunyt férfit ábrázolnak.

Az ókori szerzők szerint a kelták körében az emberi fejet nagy tiszteletben tartották. A legyőzött ellenség levágott fejét megőrizték, trófeaként bevitték a törzs központjába is. A fejeket kítűzték a tábor kapujára, avagy szentélyek bejáratára. A fej birtoklása jelenthette az ellenség erejének birtoklását is. A mai Franciaország területén ismerünk olyan kelta szentélyt, amelynek kőből épített kapujába koponyákat illesztettek. Ugyanakkor az irodalomban a levágott fej úgy is megjelent, mint amiből szent és jótékony energia árad, és ezért mélyen tisztelték.

Százhalombatta területén nincs tudomásunk kőből épített épületre a kelta időszből, a Krisztus előtti IV–I. századból. A sokféle istenséget tisztelő kelta törzsek legszentebb fája a tölgyfa lehetett. A százhalombattai múzeum állandó kiállításán ezt a különleges leletet különleges módon szerettük volna bemutatni. Ezért született meg Lakatosné Pammer Gabriella restaurátor munkatársunk kezei között ez az öreg tölgyfa kiszáradt odvát idéző „tárolóhely”, installáció. Egy egyszerű

erdei szentélyt álmodtunk meg, tölgyfák sűrűjében. A terület őshonos növényzetének meghatározó fái voltak a vaskorban a különböző fajtájú tölgyek. A kora vaskori halomsírmező Krisztus előtti VII–VI. században épített sírkamráinak is – és feltehetően a korabeli gerendaházaknak is – a tölgyfa volt a fő építőanyaga.

A tárgy találási helye is némileg homályba vész. Ez a faragott kőfej, pontosabban az eredetije valahol Téglagyár, a bronzkori-vaskori földvár környékén került elő. Ennek a kelták hitvilágához köthető szobrászati alkotásnak az eredeti példánya a Magyar Nemzeti Múzeum állandó régészeti kiállításán látható, Budapesten. Hogy miért, arra az a magyarázat, hogy az országos gyűjtőkörű Nemzeti Múzeum a kiemelkedő jelentőségű, ritka műtárgyakat az egész ország területéről magához kérheti, hogy a legtöbb érdeklődő által látogatott fővárosi helyszínen mutathassa be.

Ez a kőfej teljesen egyedi tárgy. Magyarország területéről egyedül Százhalombattáról került elő ilyen, a kelták válásához kötődő szobrászati emlék.

Takácsné Németh Gabriella, régész „Matrica” Múzeum

SZÁZHALOM

Óvárosi Közösségi, Közéleti Folyóirat

Megjelenik havonta

Felelős kiadó:

Jován László,

a Hírhalom Egyesület elnöke

Szerkeszti a szerkesztőbizottság.

Postacím: 2440 Százhalombatta,
Csenterics út 4.

Tel.: 06-30-966-8079

www.szazhalom.hu

ISSN szám: 2559-9860

Nyomdai munkák:

Hírhalom Egyesület, Százhalombatta

Támogatók:

Nemzeti
Együttműködési
Alap

MINISZTERELNÖKSÉG

BETHLEN GÁBOR
Alapítvány

Rácz Laci igaz története

A NAGY FOGÁS

Hogy igaz-e, vagy sem, azt döntse el mindenki maga. Igyekszem úgy prezentálni, hogy hihető legyen. Tehát:

Piros Wartburg zötyög a hosszú, egyenes bekötő úton. Szép zsenge tavaszi nap van, hétvégi kora délután. Az autó tele, benne az egész család, gyerekek, sokan. Feleség az anyósülésen, és a vezető. Családfő, egy jól megtermett, fiatal ember. Éppen fegyelmezi a hátsó ülésen veszekedő porontyokat. Látogatóba mennek az asszony szüleihez. Az após még életerős, friss nyugdíjas, az anyóst már a temetőben kell meglátogatni.

Télen csak ritkán mennek ki a huzatos helyre, most egy kicsit rendet kell tenni. Mit szólnak a szomszédok? Erre itt még sokat adnak. Megszólják, ha időközönként nem jelenik meg az ember leánya a temetőben, legalább egy kapával. Tehát mennek. A bekötőt hosszú és üres, senki sehol. A belátható 2-3 kilométer teljesen üres. Csak sokkal távolabb ténfereg valaki az úton, ez is inkább csak sejthető, mint látható.

Lassan, de biztosan haladnak, ahogy közeledik a ténferegő. Egyre jobban lehet látni, hogy a bizonytalan járás nem emberé. Talán kutya. Akkor viszont jó nagy. De nem is kutya. Ez...Ez egy disznó. Disznó! Hát ez meg honnan kerül ide? Se közel, se távol egy hely, ahonnan elszökhetett.

A Wartburg megkerüli az állatot, majd megáll. A nagydarab kiszáll az autóból, majd kinyitja a csomagtartót. - Coca! Coca nee! - Próbálja magához édesgetni a 70-80 kilós süldőt. Az érdeklődve figyel. A gyerekek elhallgattak, hiszen érdekes dolog történik. Csak az asszony mond valamit, de nem mondja elég hangosan, így a nagydarab nem érti. Egyébként is elkapta a vadászösztön, már eltökélte, hogy ez kell neki. Elég közel kerülve ráveti magát az előbb még édesgetett cocára. Nem idegen tőle az ilyen tevékenység, már sokszor fogott disznóöléskor ennél sokkal nagyobb teremtményt is.

Az állat megrogyott, elfeküdt a ránehézkedő ember súlya alatt. Leteperte, és erős kézzel tartja. De hogyan tovább? Más dolog valakit leteperni, és más dolog egy élénken tiltakozót a csomagtartóba betenni. Éppen azon gondolkodik, hogy ott

hagyja a fenébe, mikor megjelenik két fiatalember, biciklivel. Odaérnek, a nagydarab megszólítja a látványtól zavarodott egyéneket.

-Ti vagytok a megmentőim! Kiugrott a kocsiból. Segítetek visszatenni?

A két kerékpáros leszáll, és gyakorlott fogással megfogja a két hatalmas fület. A nagydarab a farkánál ragadja meg. Egy pillanat, és a röfi a csomagtartóban lan-

dol. Rácsapja a tetőt, megköszöni a segítséget, és gyorsabban, mint eddig, elviharzik. Most érzi, hogy alaposan elfáradt. A család a meglepetéstől szóhoz sem jut. A kínos csendet a gyerekek visítása töri meg. A hangoskodást az okozza, hogy a disznó magához térve próbál szabadulni. lökdösi a kalaptartót. Még szerencse, hogy nem fér be! Viszont nagyon bűdös.

Az após otthon van, ez is ritka szerencse, mert gyakran látogatja a vendéglátó helyeket.

- Apu! Apu! - kiált a nagydarab. Az öreg előkerül.

- Apu a disznóól üres ?

- Hát persze.

- Akkor nyissa a kaput !

A nagydarab betolat, majd kinyitja a csomagtartót.

- Ez meg!?! - Kérdi az öreg.

- Találtam. - Az öreg nem is csodálkozik, megragadják a hízót, és berakják az ólba.

- Karácsonyra jó nagy lesz! - mondja az öreg. Biztosan igaza lett. Hogy a történet igaz-e? Mindenki döntse el maga.

SZÖKÖTT OROSZ KATONA

- Te Pisti! Te etted meg a kajámat!?

- Dehogyan ettem ! Nem is láttam.

- Lehet, hogy nem is hoztam. Lehet, hogy már hülyülök.

Különben, néhány napja, elég furcsa dolgok történnek itt a TEHAG hátsó felében, a műhelyek környékén. Eltűnedeznek dolgok innen-onnan. Hol az öltözőből, hol a kocsiból. Errefelé ez eddig nem volt szokás. Pont ezért nem is gyanakszunk egymásra. Ez biztosan a véletlenek egybeesése. Másnap megint keresnek valamit.

- Nem látta valaki a bicskámat ?

- Hol volt ?

- Ide dobtam be, a kocsis ülésére.

- Üzemi szarka! De itt ki a fenének kell egy bicska? Itt mindenkinek van, ennél jobb.

- Lehet, hogy melléesett.

- Kerestem már össze-vissza.

- Majd meg lesz ha takarítás.

- Láttátok?! Valaki van a magtárban.

- Talán csak valamelyik halász.

- Az nem lehet! Mind elment már reggel halászni.

- Nézzük már meg!

Mindhárman bementünk az épületbe, ahol nagy kupacokban állt a halaknak szánt takarmány. Egy darabig eltartott, amíg a szemünk megszokta a félhomályt. Nem látunk senkit.

- Pedig itt volt.

- Én is láttam valakit.

- Ott van! - kiáltja Pista, és az egyik rakás mögé mutat.

- Tényleg! - A takarmányos zsákok mögött egy ijedt szemű, gyerekképzű fiatal néz ránk, megszeppenve.

- Hát te ki vagy ? - Vonja valaki kérdőre. - A gyerekképzű fel áll, és feltartott kézzel, nagyon fáradt szemeket mereszt ránk. Most már látjuk. Orosz katona.

- Hát te? Hogy a fenébe kerültél ide? Ugyan, tedd le a kezéd!

- Látszik, hogy nem érti. Te tudsz oroszul?

- Hogyne! Enni, inni, aludni.

- Nahát, akkor nehezen értünk szót. Meg

kell várni a Sanyit. – Sanyi szerb gyerek, majd szót ért vele.

– Dáváj! Igyiszdudá! Bisztrá! - Hiányos orosz nyelvkészlettel hívom magam után. Úgy látszik érti. Mert elindul utánam. A többiek követik. Pisti lenyomja a karját, mert szerencsétlen még mindig az égnek tartja. Bevezetjük az étkezőnkbe.

– Éhes vagy ?

– Kérdem tőle, de nem érti.

– Kusáty? - Ezt már érti, mert erősen bólogat. Kinyitjuk a hűtőt, van benne ez is, az is. Kipakolunk elé. Van szalámi, kolbász, meg vaj, kenyér is kerül valahonnan.

– Egyé! - Mondom, meg mutatom is neki. Belevág. Habzsol.

– Már régen ehetél. - Szól hozzá Tomi, aki eddig nem nagyon mondott semmit.

– Mi legyen szegénnyel? - kérdi Pisti.

– Mi legyen? Duplázom a kérdést, csak úgy a nagyvilágba. Mert mindhárman ugyanerre gondolunk.

– Itt mégsem maradhat. Nem takargathatjuk.

– Szólni kell a rendőrségnek. - Mondja Tomi, aki hithű kommunista. Egyébként szerb gyerek ő is, de a nyelvet nem bírja.

– Dehogyan! – mondom, ifjonti hévvel, meg azért is, mert sajnálom a kölyköt.

– Hülye vagy? Mellé akarsz ülni? - Mondja Tamás, aki egyébként a csoportvezetőnk is.

– Megyünk nyugat felé, vigyük magunkkal - ötletel Pisti.

– Ti mindketten agyatlanok vagytok! Katonaszökevényekkel akartok végig kocsikázni az országon? - Igaza lehet. Senki nem akar a törvénnyel ujjat húzni.

Megjött Sanyi. Bejön, és nagyot csodálkozik.

– És ő kicsoda? - Elmeséljük neki.

– Beszélj vele! - Sanyi beszél.

– Na mi van?

– Tökölről jött, átúsztta a Dunát. Őrségből szökött, a fegyverét eldobta. Azt mondja, ha feladjuk, hadbíróság, Szibéria.

– Akkor szokjon a gondolathoz. - Mondja Tomi, aki már eldöntötte magában a kis orosz sorsát. Nem ellenkezhetünk, mert mi sem vagyunk elég bátrak másfajta megoldásra.

Tomi telefonál. A srác közben jóllakik. Sanyi pedig elmondja neki, hogy mi nem tudunk mást tenni, mint feladjuk. Azt is elmondja, hogy igazán sajnáljuk, de féltjük a bőrünket. Úgy látszik megérti, mert nem tiltakozik, szökni se próbál. Pedig nem állnánk útját. Nem lehetett túlzottan felkészülve a szökésre, mert már napok óta bujkált a magtárban. Már régen elbújhatott volna valamelyik teherautón, és már messze jár-

hatna. De ő csak várt. Hogy mire? Nem tudom, de talán már várta is, hogy elfogják.

Megjöttek a rendőrök, nem sokat kérdeztek. Nem bilincseltek meg, csak úgy beültették az autóba, és elvitték. A kis orosz még odaköszönt nekünk: Daszvidányijá! Így legyen!

ARTÚR A SZATYORBAN

Egyszer volt, hol nem volt, túl a keresztúri határon, a Benta patakon innen, ott ahol a fiatalságom telt, ott történt az eset. Sokan voltunk barátok, vagy inkább haverok. Amit nagyon tudtunk együtt, az az unatkozás volt. Unatkoztunk a Halomban, Levinben, Halászbán, Csónakházban és mindenhol. Az akkor még fejlődő város nem nyújtott túl sok szórakozási lehetőséget, gondoltuk mi, hátrányos helyzetű kisvárosiak. Ha tudtuk volna, hogy hová vezet városunk szélvész gyorsaságú fejlődése, egy szót se szölvünk volna.

Ebben az általunk koszfészeknek tartott világvégében szerda kivételével minden nap volt diszkó. Igaz, mi a diszkót nem szerettük, de mikor nem volt, nem tudtunk mit kezdeni magunkkal. Diszkóztott itt Arató, Deza, Falusi, és még ki tudja kicsoda. Ide járt a környék fiatalsága. Jöttek Iváncsáról, Besnyőről, Ercsiből, Ráckeresztúrról és Belóbból is.

Velük volt a legtöbb bajunk. Az egzotikus srácok folyton elcsábították előlünk, bambák elől, a legszebb lányokat. Mi bánatunkban, vagy bátorságszerzés céljából iszogattunk. Természetesen itt inkább csak magamról beszélek. Másokat nem szeretnék eláztatni, de ismertem őket. Ezért aztán, mi más vizekre eveztünk. Eljártunk oda, ahol gondoltuk nem ismernek. Ismertek. Ercsiben is, Martonvásárban is. Martonba

gyakran jártunk a Postakocsiba, Ercsibe a TSZ udvarba. Mind a két helyen Falusi Jenci pörgette a lemezeket. Jártunk Velencére, Fehérházba, Arató diszkóba. Ott baromi nagy volt a tömeg, és drága az ital, ellenében, az előzőleg említett két hellyel, mivel Jenő az egyik barátom munkatársa volt. Ha már eleget töltött magába, akkor mi is potyán szlopláltunk.

Ezekre a helyekre kocsival kellett menünk. Mivel általában csak én rendelkeztem, a haveri körben autóval, így én lettem az áldozat. Borzasztó dolog csupa spicces, vagy részeg emberrel szórakozni. Nem túl szórakoztató. Egy idő után beláztam.

– Én nem megyek kocsival!

– Akkor most mi lesz? – jött a kétségbeesett kérdés. – Hogy megyünk a Postakocsiba?

Videodiszkóba jártunk, nem lehet kihagyni! Jenő új tévét vett. Nagyon menő dolog volt. Szuper csúcs technológia! Egész este videóról mentek a klippek, rajzfilmek, és pornó, természetesen magyar szinkronnal. Tehát menni kellett! Mivel? Busszal! Kicsit bonyolult volt. Egyik buszról a másikra, aztán tovább. Odaértünk. Jól buliztunk, de éjjel kettő felé hanyatlott a hangulat, mi meg alaposan fáradtunk a sok potya piától. Jenő is elhajtott, és véget vetett, a tánccos mulatságnak, utcára kerültünk.

Messze még a reggel, induljunk el gyalog. Menjünk! Lelkesedett a maligán. Neki a határnak a kukorica- és napraforgótáblákon keresztül. Egy idő után fogott a véralkoholszint, és kezdett kiszáradni a szánk. Mert annyi eszünk volt, hogy folyékony anyagot az útra nem hagytunk. Még jó, hogy a kukorica puha, és ehető. Valamilyest oltja a szomjat. Kivilágosodott mire Battára értünk, a lábunk is térdig kopott, a gyomrunk is rakoncátlanodott. Így nem hazamentünk.

Egyik barátomnál mindig menedéket találtunk, most is itt kötöttünk ki. Szülei igen toleránsak voltak, pedig előfordult, hogy 5-6 idegen fiatal is aludt a nagyobbik szobában. Most is ott ájult el a bagázs, köztük én is. Egy idő után, még félmólésan arra ébredtem, hogy valaki a számat nyalja. Csukott szemmel átgondoltam a lehetséges variációkat, de egyik sem tetszett. Kinyitom a szemem. A kutya! Artúr, takarodj! Jellemző a barátomra, hogy szuka kutyáját Artúrnak nevezte. Az arrébb húzódtam, én meg átfordultam, és húztam a lóbőrt tovább. Ahogy becsuktam a szemem, a dög megint kezdte, rájöttem, hogy szép szavakkal nem megyek semmire. A grabancát megfogva körülnéztem. Hopp! Ott a megoldás! A fo-

gason lógott egy szatyor. A tacsit bevágtam a szatyorba, és felakasztottam a fogasra. Látszott rajta, hogy sokat látott állat, nem vette zokon. Szépen csendben, türelmesen megvárta, amíg valaki magához tér és kiszabadítja.

A következő héten már kocsival mentünk. Józanon nem fáradok el ennyire.

FELFORDULT A VILÁG

1960-as évek elején a mi kis falunk elindult a világhír felé. Elkezdődik az ipari óriások építése. Érdekes módon az én családom a finomítóval semmilyen kapcsolatba nem került. És ez jó sokáig így is maradt. Lehet, hogy az volt az oka a család erőműhöz való kötődésének, hogy ez volt közelebb a faluhoz. Mivel erről az időszakról sem lehetnek közvetlen emlékeim, ezért ismét segítséget kérek anyukámtól. Ő mint szemtanú emlékezett ezekre az időkre. Tehát a következő néhány rövid történetet, az Ő emlékei közül idézem.

- Új élet kezdődik a hatvanas évek elején. Az udvarunkban gömbfát tárolnak, ezekből építik mérnökök segítségével a nagyüzemek helyét jelölő, három lábú jelzőpontokat. A velük dolgozó nyírségi, Pista nevű ember sírva borul nálunk az asztalra. Panaszodik, hogy nem azt vette feleségül, akit szeretett. Becsípve énekel: "Jaj de széles, jaj, de hosszú ez az út".

Megbolydul minden. Az ország minden szegletéből érkeznek munkások. Vashosszúfal, Mórahalom, Fábianszék, Nyírkalász, Pécs. Sokféle ember, még többféle szokás. A mi kis falunk igazi forgatag, igazi Babel. Sorban épülnek az épületek. Kétszáz méteres kémény, lakások, iskola, üzletek, új folyómedrek. Esténként cigányzene szól az épülő erőműnél, behallatszik a faluba. "Mit ér az a kupeckalap Ha az ember csak egy falat."

Első munkahelyem az Április 4. Gépgyár. Ez egy külszerelési vállalat az erőműnél. Pénztáros vagyok 900 forintért. Tíz naponként 160 forintot fizetek ki a kiküldetésben dolgozóknak. A segédmunkások órabére 4,50-5,50 Ft, a szakmunkásoké 6-7 forint. Két gyerekre járó családi pótlék 75 forint. A kirendeltségvezető bére 3300 forint volt.

Ebédelni megyünk. Messziről érezni a tonhal szagát. A zene bömböl. "Csipkebokor ereszd el a hacacaré szoknyámat! Meg akarom ölelni a babámat." A különböző vállalatok dolgozói félóránként váltják egymást. Szállítószalag viszi visz-

za az edényeket a mosogatóba. Ha egy elakad, az ebédlőt beborítja a sárga műanyag edények sokasága, és az ételmardék. A frankfurti leves tetején szép fekete meztelencsiga úszik.

Ezek a hétköznapi történetek teszik élet-szagúvá, megfoghatóvá az akkori eseményeket, és idézik vissza a hangulatot, amit a mi kis falunk abban az időben átélt. Nagy változás volt ez, az akkor itt élő emberek életében. Hogy mekkora is volt ez a változás? Ezt el sem tudjuk képzelni ma, mikor mindenhol különböző gyárak, raktárak, üzemek bújnak ki a földből. Az erőműben dolgozott anyukám, apukám, keresztapám, anyu unokatestvérei, azok párjai, majd később nagypapám is. Sokat hallgattam gyerekkoromban az erőmű üvöltését. Ha kimentem a házunk udvarára, láttam a füstöt okádó kéményt, majd kéményeket. A füst irányából egy pillanat alatt megállapítottam, honnan fúj a szél. Az építők közül sokan megérték a bontást is. Egykor, az ország legnagyobb hőerőműve volt, mára jelentéktelen kisüzemmé sorvadt, alig ötven dolgozóval.

Hogy hiányzik-e? Nem tudom eldönteni. Vannak szép emlékeim vállalati nyaralásokról, balatoni kirándulásokról, illegális üzemlátogatásokról. Nem is az erőmű, a kor az ami hiányzik.

TESTVÉREK

Írtam már néhány történetet, de eléggé el nem ítéhető módon a testvéreimről vajmi keveset. Pedig az ember legközelebbi rokona a testvére, vagy testvérei. Hála istennek, nekem is van kettő, két húgom. Kati az idősebb, a kisebbik Judit.

Kati egy hónapos volt, mikor a faluból az akkor épült házunkba költöztünk, újtelepre. Kati három évvel fiatalabb nálam. Az utcánkban nem voltak korunkbeli gyerekek, így miután megtanult járni, folyton a sarkamban volt. Ennek nem mindig örültem.

Nagyon csendes kislány volt. Anyyra, hogy azt sem vettem észre, mire készül. Talált egy kis kőfaragó kalapácsot, én közben a fűben szöszöltem valamivel. Gondolt egyet, és fejbe vágott. Sokáig ordítottam.

Akár hiszitek, akár nem, de én még nem voltam négy éves, mikor anyu már elküldött a boltba. Először tetszett, de aztán meguntam. - Menjen a Kati! - Kati még picurka volt, boltba persze még nem mehetett, de anyu leküldte a utcasarokra lángosért. A lángosos néni ismerték, próbáltak vele szóba elegyedni, Kati viszont nem mindenkiel állt szóba. Velük sem. A pénzt, és a

szatyrot feltette szó nélkül a pultra, amit alig ért fel. A néni kiszolgálták, és elindult haza. Én azért utána mentem (lehet, hogy anyu küldött). Jól is tettem, mert majdnem a földön húzta a reggelinket. Katival egész életünkben egymás mellett voltunk. Ma is a szomszédomban él a családjával.

Judittal már nagyobb a korkülönbség, nyolc év. Anyu gyakran bírta ránk, hogy vigyázzunk rá. Mi húzkodtuk össze-vissza, tologattuk játék babakocsiban. A járgány nyeklett-nyiklott, Juditka meg nagyon örült. Már nagy srác voltam, igyekeztem minél előbb megszabadulni tőle. Gyakran unatkozott egyedül, ilyenkor átkiabált a szomszédba Mariska nénihez. „Máriám segíts!” volt a jelszó. Mariska néni ilyenkor átemelte a kerítésen.

Történt egyszer, hogy mi meg voltunk győződve arról, hogy odaát van a szomszédban. Anyu nem engedte, hogy sokáig boldogítsa a szomszédokat, negyedóra után átkiabált.

- Mariska küldd át a gyereket!
- Nincs itt Katám! - jött a válasz.
- Akkor hol van?

Mindenki megijedt. Néhány perc múlva az egész utca kétségbeesetten Őt kereste. Az utcában nem találtuk, hát kerestük távolabb. Én is ökölbe szorult gyomorral indultam keresésére, a régi posta felé. Egyszer csak megláttam, ott lóbálta a lábait a posta melletti betonszegélyen.

- Jutka! - kiabáltam neki, nagy örömmel. Ő viszont nem örült annyira, azt mondta mikor meglátott.

- Egyszer megyek valahova, akkor is utánam kell jönni? - Nem volt még három éves. Azóta is nagyon önálló. Ő is néhány utcára lakik tőlem családjával. Azt hiszem szeretjük egymást, annak ellenére, hogy nem járunk túl sokat egymás nyakára. Szerencsés vagyok, mert nekem vannak testvéreim. Velük kerek a világ. Kati, Judit, és én.

Történetünk története

Historia Domus – Perjés Béla plébános feljegyzései (folyt.)

1959.

JANUÁR 8.

Újra megkezdtem a hitoktatást a karácsonyi (téli) szünet után. Rettenetesen füstölt a kályhánk. Eddig se melegített, de most meg förtelmes módon füstölt. Kiderült, hogy egy fecske család fészkelte bele a nyáron. Borzalmas gond a fűtés, az elfuserált kéménnyel és a rossz kályhával.

FEBRUÁR 24.

Nagy temetés a faluban. Rendőrt tettünk nagy pompával. Két verzió is forog közszájon: az egyik a hivatásos: motorbicikli szerencsétlenség (Ittas állapotban?) – másik a reakciós mese: bosszúból agyoncsapták. Engem csupán azért érdekelt, mert mint Pilátus a krédóba, ebbe az ügybe is belekerültem. A tanácselnök és a párttitkár jöttek el a legnagyobb csodálkozásomra engedélyt kérni, hogy eltemetessék a katolikus temetőbe.

Már engedély nélkül is temettek már oda ugyancsak pap nélkül kommunista és református holtakat, ezért csodálkoztam. Őket persze bentről küldték, miután a kedves „mama” már a belügnél elpanaszolta, hogy nem biztos, hogy a pap engedi a katolikus temetőbe való eltemetést. Persze eszébe se jutott, hogy bejőjön és megkérdezze.

FEBRUÁR 25.

K. T.-tól vettem el az adószedési füzetet. Augusztus hónapban kezdte el szedni az adót és mindig itt ment a legkeservebben. Édesanyja idejében is. Amúgy is nagyon furcsa volt mai viselkedése. Most persze halálos ellenségem lett, a „buzgó vallásos” leányzó.

FEBRUÁR 26.

Megkezdődött a nagybőjti lelkigyakorlat. P. Sándor pesthidegkúti plébános úr tartotta. A tőle megszokott kedves modorban, kedves szép gondolatokkal fűszerezte a örök igazságokat. A hűségesek most is szép számban jelentek meg.

MÁRCIUS 3.

Ma temettem az akna által illetve kézigránát által felrobban gyerekáldozatókat. B. Jánost és M. Ferencet. B. Jani már nem járt be se hittanra, se templomba. Apja szerint okos és felvilágosult fiú volt. – hasonló apjához. Sok keserűséget szerzett. Most számot kell adni az örök világosságának. Rip. M. Ferenc református volt. A ref. pap nem jött át eltemetni, mert nem találták otthon – az utolsó percben jelentették a halálesetet neki – így mivel a gyermek még nem konfirmálkozott katolikusnak számít, a Codex értelmében eltemethető volt. Mégis pofázott egy két „jó katolikus hívő” – arra kevesebb szenteltvizet hintettem.

MÁRCIUS 5-7.

Érdligeten tartottam lelkigyakorlatot.

MÁRCIUS 12-14.

Pesthidegkúton tartottam lelkigyakorlatot.

MÁRCIUS 23-25.

Pomázon tartottam lelkigyakorlatot.

MÁRCIUS 29.

A húsvéti ünnepeken C. Virgil volt segíteni. A szertartásokat és a körmenetet a lehetőségekhez képest szépen végeztük el.

MÁRCIUS 31.

B. Pál temetése. Egy csúf, szomorú kis élet tűnt el Franciska pusztáról. Elláthatlanul, rettenetesen szenvedve pusztult el. Amilyen az élet, olyan a halál.

ÁPRILIS 9.

T. I. temetése. Most tudtuk csak meg, hogy „elméletben” katolikus. Elborult elmével lépett át az örökkévalóság küszöbén.

ÁPRILIS 15.

Ifj. L. I. temetése. 35.000.- forintot nyert a lottón – vett rajta magának egy lakást, a battai temetőben. Holt részegen a sínek között tántorgott és elütötte a gyorsvonat.

ÁPRILIS 26.

Az Egyházmegyei Hatóság elutasította a toronyrekonstrukciós kérelmemet. Összel kértem először – de az Építési Bizottság fővezére, H. Kálmán referátuma alapján nem megoldható. Rám kényszerítettek egy fura ácsot, aki 8.000 forintos költséggel egy pocsék – fölösleges munkát végzett. Az anyagárok még türethők voltak és így 30-40.000 forinttal rendbe lehetett volna hozni a tornyot. Szörnyűségesen néz ki. Hatalmas bádoglemezeket dobál le a vihar és 3-4 kilós vakolatok hullanak le az iroda – templomudvarra. Isten csodája, hogy még nem történt semmi szerencsétlenség.

MÁJUS 24.

Ismét beadtam kérvényemet az E. H-zoz segély irányában. Az ügy egyházmegyei vonatkozásban is elég nagy hullámokat ver fel. Úgy látjuk, hogy lesz valami a dologból.

JÚNIUS 31.

Befejeződtek a hitoktatások és megtörténtek a hittan szertartások is. Jóval kevesebb a beiratkozó mint tavaly volt. De nem az értékes része maradt le, hála Istennek. Az év végén nagy kavardás volt. Egy csomó gyerek kilépett. Az ok persze nem a legfőbb vezetők ügyetlensége, pedagógiai balfogásai és hanyagsága, hanem a „pap”. – Így egyszerűbb a megoldás. Úgy látszik a „bűnbak” zsidó szertartás még nem ment ki a divatból.

Bátyámtól kaptam egy kis 48 köbcen-tis kis robogót és varrógépet. Élvezet volt nézni azt a mérhetetlen irigységet, mellyel a hívek „kommentálták a tényt”: „Milyen jól megy a papnak, sőt az egyházi adóból van”.

AUGUSZTUS 1.

Az egész csupán a torony ügy utáni szaladgálással, a segély kifoltozásával és az árajánlatok beszerzésével telt el. Az „Építészeti Bizottság” mint az ősszel, most is kitétt magáért. Az építészeti szakértő 20 perc alatt 250 forint ellenében bölcsen

megállapította, amit már mindenki tudott, hogy a torony életveszélyes állapotban van. Most már csak azon vitáznak, hogy ki legyen a munkálatok kivitelezője. 20 éves papi életem alatt nem jártam annyit Fehérváron mint ez ügyben. Szereztem is jó néhány ellenséget magamnak. Augusztus elsején lementem Balatonszárszóra Radnóti Sándor csepeli plébános nyaralójába. Egy vikend, még pedig az egészen szerény fajtából, amiből a papi irigység és a hívő fantáziája „kéjlakot” teremtett. Ki is törte a nyakát vele. Szentszéki eljárást indítottak ellene. Megállapították, hogy 250.000.- forintot sikkasztott vele.

AUGUSZTUS 20.

Megkezdődtek a pannonhalmi lelkigyakorlatos napok.

SZEPTEMBER 10.

Miután Megyéspüspök Úr levélben értesített, hogy Egyházközösségem 25.000 forint segélyt és 25.000 forint hosszulejártatú (öt évi, 1964-ig) kölcsönt kapott, megkezdtük a templomrenoválást. R. Péter és M. István a vállalkozók; szűcs, kőműves munkások. R. Péter 76.000 forintért dolgozott. István a bádigos munkát 26.000 forintért végezte. Alaposan kivettem a részem az áldozásból. A kántor növendék a főzést vállalta. A hívek nem tulságosan siettek az adakozással. Szinte nem is tudtam elképzelni, hogy hogyan fogjuk kifizetni a mestereket, nem is beszélék az E.H iránti adósságokról.

OKTÓBER 10.

A toronyrestaurálást befejeztük. Borzalmas egy hónap volt. Csak iparost ne lásson az ember. De a torony most már rendben van. Biztos és hosszú ideig – remélem – nem is lesz vele gond. Közben megkezdtük a hitoktatást. Szépen rendbeszedtük a hitoktatási helyiséget. A kemény megtoldásával a fűtés is megoldódott. A toronyra új szaluk is kerültek.

OKTÓBER 22.

Egy kedves jegyespár jött jelentkezni a plébániára. Csak előljáróban jegyzem meg, hogy úgy a fiú mint a lány iskolás korukban a legbutábbak és elég komiszak voltak. Ha jól emlékszem, talán még a nyolc általánost sem tudták elvégezni. Ez fontos az elkövetkezendőkben, mert a butaság és gonoszság édestestvérek. Úgy látszik a család ragaszkodott az egyházi

esküvőhöz, amihez G. Karcsinak nem volt sok beleszólása. Így hát e kedves ifjak kiokosítottak, hogy olyan tanukat hoznak, akiket én nem fogadhatok el.

Igy hát megsértődve elvonultak és azt híresztelték, hogy az esküvőért 8.000 forintot kértem!! Volt aki elhitte. P. Pál pedig, a bájos menyasszony édesapja a rendőrséghez akart fordulni „tanácsért”, hogy mit tegyen. Én tudnék neki tanácsot adni. 1956-ban kellett volna tanácsot kérni, hogy diszidáljon-e vagy sem. S utána pedig kár volt visszatérnie, mert egy árulóval kevesebb lett volna az Egyházban is. – A templomban a rendes hívek és képviselőtestületi tagok kérdésére és megnyugtatósára nyilatkoztam ez ügyben.

OKTÓBER 28.

Székesfehérvárra mentem motoron, kb. 1 és fél órán át. Eléggé fáztam, ott ért csak a hideg zuhany. Legelőször is a titkát úr mustrált meg, hogy ilyen öltözékben (sötétszürke zakó, magas nyakú pulóver) megjelenhetek-e a Püspök Úr színe előtt. Azután kellő mérlegelés után úgy döntött, hogy jobb volna papi talárt öltenem. Miután nem sikerült szereznie, mégis beboctajást nyertem Megyéspüspök Úr elé. Itt ért aztán a meglepetés! Püspök Úr fogadására némileg „előkészített” Ervin úr, aki „kintfelejtette” privát leveletem íróasztalán és az került a püspök úr kezébe. No de a lényeg! Megyéspüspök úr kijelentette, hogy elment a kedve a battai kirándulástól és nem jön el, mert elolvasta a leveletem, melyben az egyházi vagyonőröket „védőöröknek” neveztem. – Ezen kívül célzást tett az én kemény kritikámra, mellyel az Egyházmegyei Hatóságot? vagy szerveit illetem.

Innen kezdtem rájönni, hogy itt bizonyos informátorok dolgoztak már. Püspök úr ebben személye elleni támadást is lát és úgy látszik elképzelhető, hogy szédelegtem a meglepettségtől és meglehetősen gyámtalanul viselkedtem. Talán tulságosan is sokat éreletem. Mindenesetre annyit volt erőm tudomására hozni Megyéspüspök Úrnak, hogy a körülötte lévő pozícióhajhászok miatt sok becsületes pap utálja az „Antikus-közt”, s azt is megmondottam, hogy félreismeri papjait. Így hát azt gondolom tökéletesen sikerült eljátszanom a Püspök Úr bizalmát – ami azt hiszem, hogy nem is volt nagyon nehéz, mert az sohasem volt meg.

Majdnem 20 éves papi életem alatt so-

hasem éreztem, hogy ez meg lett volna. Gondolom, hogy nagy szerepet játszott ebben a Radnóti ügyben kifejtett álláspontom. – Úgy látszik nem a becsületes papi élet a fontos. Egyéb gyanakvásokra se időm, se kedvem.

A tanulságok a következők: 1) Privát levelet ne írj H. Ervinnek, mert hátha „kintfelejtí az íróasztalon” – általában a legjobb, ha nem írsz privát leveleket. 2) Pappal lehetőleg ne tárgyalj, ne beszélj. 3) Ne mondj igazat, mert betörik a fejed. – És végül ne sokat törődj az emberek véleményével, mert akkor nagyot csalódsz. Én eddig sem sokat koptattam a püspök küszöbét, mert itt nem otthonod van vagy nem védelmet találsz, hanem üstöt, melyben az egyházmegyei „diplomacia” kotyvalékát, mérgét kavargatják.

Azt hiszem, hogy itt már eljátszottam kisdéd játékaimat és így nyugodtan lezárhatom az ügyet. Béke poraikra! Mindenesetre Radnóti Sándornak nagy igazsága van ebben: kitűnő kémhálózatuk van. – Eddig csak állami kémhálózatra gondoltam. Tanulhat tőlük az ÁVÓ. Az egyházi rendőr kifejezést pedig nem én találtam ki. Az egész egyházmegye így ismeri M-t és V-t. Nagyon csodálkoznék, ha csak az én levelemből tudta volna meg a Püspök Úr!

(folytatjuk)

Történetünk története rovatunk a legtisztább és legőszintébb forrásra épül, Perjés Béla plébános naplójára.

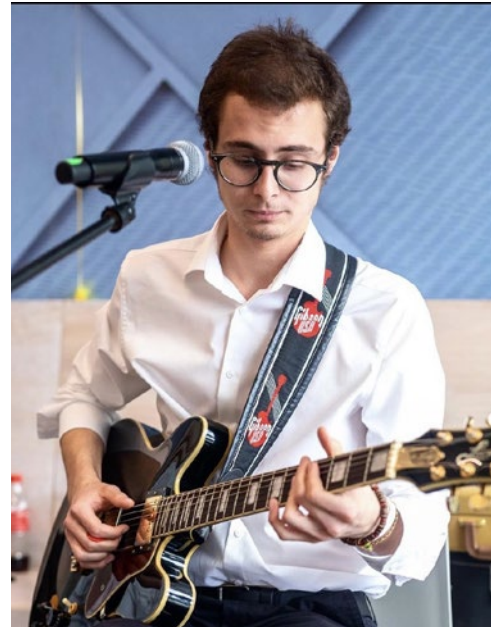
Mégis előfordulhat, hogy napjainkban élő családtagok és utódok érzékenységét, igazságérzetét érintik a napló egyes bejegyzései. Ezúton is elnézést kérünk tőlük, igyekszünk a fentieket hitelességünk megőrzése mellett a szerkesztésnél figyelembe venni.

Illéssy Mátyás plébános
Jován László főszerkesztő

Köszönjük a szöveg digitalizálásában nyújtott segítséget Tornai Boglárkának.

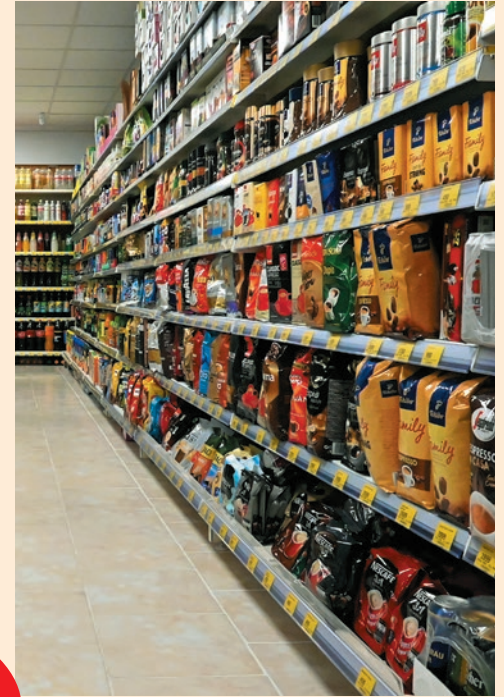
A megjelentetéshez köszönjük a százhalombattai Római Katolikus Plébánia együttműködését és segítségét. (A szerk.)

GALÉRIA

ÚJ SZUPERMARKET A FŐTÉREN

SZÁZHALOMBATTA
HH-TC
HH-TC SUPER Kft.

VEGYESBOLT
Piac tér 1.

háztartási eszközök • műanyag áru • szőnyeg • táska
fehérmű, zokni • ajándék • írószerszám • papíráru

SZUPER DISZKONT
Kodály sétány 20. - Szolgáltatóház

élelmiszer • édességek • kávé • üdítő • illatszerek
tisztítószer • vegyiáru

Tel.: 06 30 319 8668 • E-mail: hhtc.kft@gmail.com

Facebook: HHTC SUPER Diszkont